

**YOSH O'QUVCHILARGA INGLIZ TILINI IKKINCHI TIL
SIFATIDA O'RGATISH STRATEGIYALARI**

Kamarova Shaxina Hasanovna

Samarqand davlat Chet tillar instituti talabasi

shakhinakamarova@gmail.com

Ilmiy rahbar; Zubaydova Nilufar

998886102299

Annotatsiya: Yosh o'quvchilarga ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'rgatish qiyin, ammo foydali tajriba bo'lishi mumkin. Ushbu maqolada biz O'zbekistonga e'tibor qaratgan holda yosh o'quvchilarga ingliz tilini samarali o'rgatishning turli strategiyalarini ko'rib chiqamiz. Biz rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish, o'qitishning yoshga mos uslublarini qo'llash hamda ingliz tili darslariga o'zbek madaniyati va kontekstini kiritish muhimligini muhokama qilamiz.

Kalit so'zlar: *ingliz tili ikkinchi til sifatida, yosh o'quvchilar, o'qitish strategiyalari, til o'zlashtirish.*

KIRISH

O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'rgatish o'ziga xos muammolar va imkoniyatlarni taqdim etadi. Ingliz tilining lingua franca sifatidagi global ahamiyati ortib borayotgani O'zbekistonda ingliz tili ta'limiga talabning oshishiga olib keldi va shu jumladan, yosh o'quvchilarni o'qitish. Ushbu talabni samarali qondirish uchun O'zbekistondagi yosh o'quvchilarning o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirilgan strategiyalarni ishlab chiqish va ulardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Bu qiziqarli va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish, yosh o'quvchilarning yoshi va kognitiv rivojlanishiga mos bo'lgan o'qitish usullaridan foydalanish hamda O'zbekistondagi madaniy va lingvistik kontekstni ingliz tili darslariga integratsiyalashni o'z ichiga oladi.

Rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish:

O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishning asosiy strategiyalaridan biri rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratishdir. Bu til o'rganish uchun qulay bo'lgan va o'quvchilarning faol ishtiroki va faolligini rag'batlantiradigan sinf muhitini yaratishni o'z ichiga oladi. Yosh o'quvchilar o'zlarini ingliz tilida erkin ifoda eta oladigan hamda til o'rganish yo'lida qo'llab-quvvatlanayotganini his qiladigan samimiy va inklyuziv muhit yaratish muhimdir [1].

Bunga erishish uchun o'qituvchilar o'z darslariga o'yinlar, qo'shiqlar, rolli o'yin mashqlari kabi turli interaktiv va qiziqarli tadbirlarni kiritishlari mumkin. Bu

mashg'ulotlar nafaqat o'quv jarayonini yanada qiziqarli qiladi, balki til tushunchalarini qiziqarli va esda qolarli tarzda mustahkamlashga yordam beradi. Bundan tashqari, o'qituvchilar yosh o'quvchilarga yangi lug'at va grammatik tuzilmalarni tushunish va eslab qolishlariga yordam berish uchun kartalar va rasmlar kabi ko'rgazmali qurollardan foydalanishlari mumkin. O'qituvchilar rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish orqali O'zbekistondagi yosh o'quvchilarda ingliz tilini o'rganishga ijobiy munosabatni shakllantirishga va pirovardida tilni yanada mukammalroq bilishlariga yordam berishi mumkin.

O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishning yana bir muhim strategiyasi yoshga mos o'qitish usullaridan foydalanishdir. Yosh o'quvchilar o'ziga xos kognitiv va rivojlanish ehtiyojlariga ega va o'qituvchilar o'zlarining ta'lim usullarini shunga mos ravishda moslashtirishlari muhimdir. Masalan, yosh bolalarning diqqati qisqaroq, shuning uchun ularning qiziqishi va diqqatini saqlab qolish uchun til faoliyatlarini qisqa va xilma-xil tutish muhimdir. Bundan tashqari, yosh o'quvchilar ko'pincha o'yin va kashfiyot orqali o'rganishni ko'proq qabul qilishadi, shuning uchun ingliz tili darslariga amaliy mashg'ulotlar va o'yinlarni kiritish juda samarali bo'lishi mumkin [2].

O'zbekistonda o'qituvchilar yosh o'quvchilarni til o'rganishga jalb qilish uchun boy hikoya va og'zaki adabiyot an'analaridan ham foydalanishlari mumkin. Til o'rgatishda an'anaviy o'zbek xalq ertaklari va bolalar adabiyotidan foydalanish ingliz tilini ham, o'zbek madaniyatini ham qadrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Yoshga mos o'qitish usullaridan foydalangan holda, o'qituvchilar O'zbekistondagi yosh o'quvchilar uchun qiziqarli va samarali ta'lim tajribasini yaratishlari mumkin [3].

O'zbekistonda ingliz tilini o'qitish sohasida o'zbek mualliflarining yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishning samarali strategiyalari haqida qimmatli fikrlarni taqdim etadigan adabiyotlar to'plami ko'payib bormoqda. O'zbekistonda tajribali ingliz tili o'qituvchisi, tadqiqotchi Dilnoza Omonovaning "Ingliz tilini yosh o'quvchilarga o'rgatish" kitobi ana shunday misollardandir. Ushbu kitobda Omonova yosh o'quvchilar uchun interfaol va inklyuziv ta'lim muhitini yaratish, ingliz tili darslariga o'zbek madaniy kontekstini qanday kiritish bo'yicha amaliy ko'rsatmalar beradi. Bundan tashqari, Omonova yosh o'quvchilarni til o'rganishga jalb qilish uchun yoshga mos o'qitish usullari va materiallaridan foydalanish muhimligini ta'kidlaydi [4].

Bu ishlardan tashqari, o'zbek mualliflarining O'zbekistondagi yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishning qiyinchiliklari va imkoniyatlari haqida qimmatli tushunchalar beruvchi bir qancha ilmiy maqola va ilmiy maqolalari mavjud. Bu ishlar O'zbekistonda ingliz tili ta'limi sohasini shakllantirishga yordam beradigan bilimlar to'plamining o'sib borishiga hissa qo'shadi va shu yo'nalishda ishlayotgan o'qituvchilar va o'qituvchilar uchun qimmatli manbalar bo'ladi.

XULOSA

O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'rgatish bir qator qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi, shu bilan birga talabalar uchun mazmunli va qiziqarli til o'rganish tajribasini yaratish imkonini beradi. Rag'batlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini yaratish, yoshga mos o'qitish usullaridan foydalanish va madaniy va kontekstual ahamiyatga ega bo'lgan integratsiyani ta'kidlaydigan strategiyalarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar O'zbekistondagi yosh o'quvchilarga ingliz tilini chuqurroq o'rganishga yordam berishi mumkin. o'z madaniy merosi bilan aloqasi.

O'zbekistonda ingliz tili ta'limiga talab ortib borayotgan bir paytda o'qituvchilar va o'qituvchilarning ingliz tilini o'qitish sohasidagi ilg'or tajribalar va innovatsion yondashuvlardan xabardor bo'lib turishlari muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada tilga olingan o'zbek mualliflarining adabiyotlari O'zbekistondagi yosh o'quvchilar uchun ingliz tilini o'rgatishga yordam beradigan qimmatli tushuncha va amaliy qo'llanmalarni taqdim etadi. Mahalliy o'qituvchilar va olimlarning tajribalari va istiqbollari tayangan holda, O'zbekistondagi o'qituvchilar ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'rgatish bo'yicha o'z yondashuvlarini rivojlantirish va takomillashtirishda davom etishlari mumkin, natijada yosh o'quvchilarni tobora globallashtirish borayotgan dunyoda muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur vositalar bilan ta'minlashlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ziyayeva, M. (2018). "O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishdagi muammolar va imkoniyatlar". Til va tilshunoslik jurnali, 14(2), 50 bet.
2. Sobirova, N. (2019). "Yosh o'quvchilar uchun ingliz tilini o'qitishga o'zbek madaniyatini integratsiyalash". Osiyo-Tinch okeani ta'lim jurnali, 25(3), 32 bet.
3. Tursunova, S., & Ismoilov, A. (2020). "O'zbekistonda yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda multimodal yondashuvlar". Xalqaro amaliy tilshunoslik jurnali, 18(4), 187 bet.
4. Omonova, D. (2017). "O'zbekistonda ingliz tili o'quv xonalarida vazifaga asoslangan ta'lim: amaliy tushunchalar". Yosh o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatish, 8(1), 112 bet.